

Occidentul și sfârșitul istoriei

Ce este Occidentul?, de Philippe Nemo (trad. de Adrian Ciubotaru, Ed. Cartier, Chișinău, 2009), este o carte care nu oferă prea multe iluzii unor basarabeni dornici de integrare în lumea occidentală, ba nici chiar românilor deja integrați în U.E. Dacă ar fi să-l credem pe scriitorul și filosoful francez, Occidentul este „o cultură purtată de mai multe popoare”, rezultat al unui proces îndelungat, desfășurat în cinci faze esențiale. Acestea sunt, într-o enumerare simplificată, următoarele: cultura greacă, dreptul roman, Biblia, Revoluția papală din secolele XI - XIII și democrația liberală modernă. Datorită lor s-au constituit în mai bine de două milenii cultura și omul din apusul Europei. Philippe Nemo realizează o lectură a istoriei și a culturii occidentale, mergând uneori până la nuanțe, pentru a demonstra cum fiecare dintre cele cinci etape ale constituirii spiritului occidental a fost de fapt un miracol, producând adevărate mutații în umanitatea occidentală.

Mai întâi, „miracolul grec”, cum a fost numit, a inventat Cetatea, a conceput libertatea subordonată legii, a descoperit și dezvoltat știința rațională alături de un sistem de educație. Dreptul roman a dus la apariția noțiunilor de proprietate privată, de persoană și de umanism. Contribuția lumii ebraice a constat, pe lângă ideea monoteistă, în conceperea unui timp linear al istoriei, pus în tensiune escatologică; ulterior, creștinismul descoperă un principiu ce transcende justiția, caritatea. Pe fondul unei crize profunde a creștinismului în intervalul cuprins între secolele XI și XIII are loc în Occidentul catolic, nu și în Răsăritul ortodox, ceea ce s-a numit revoluția papală, ce realizează prima sinteză între Atena, Roma și Ierusalim, reușind să

înscrisă acțiunea umană cu tot ce implică ea, rațiune, justiție, etică, în perspectiva mântuirii. În sfârșit, odată cu modernitatea se realizează treptat promovarea democrației liberale, pluralistă în politică și economie. Cine nu a parcurs cele cinci etape, afirmă tranșant autorul, nu face parte din Occident, ci se află mai mult sau mai puțin în vecinătatea acestuia. Este și cazul României, laolaltă cu toate țările ortodoxe (ce nu au beneficiat de Revoluția papală) dar și a țărilor catolice sau protestante din estul sau centrul Europei, precum și cele din America Latină sau Israelul. Autorul pledează pentru o confederație europeană, și nu pentru un supratat federal, a țărilor propriu-zis occidentale și se declară prudent în privința extinderii granițelor Occidentului, prin înglobarea unor țări care nu au asimilat cultura occidentală parcurgând toate cele cinci faze.¹

Mi se pare evident că viziunea liberală a lui Philippe Nemo constituie o versiune mai restrânsă, limitată la ceea ce el numește Occident, a teoriei sfârșitului istoriei promovată de Francis Fukuyama. Umanitatea și-ar fi găsit, conform filosofului american, în democrația liberală soluția problemelor politice, toate țările urmând a se integra mai devreme sau mai târziu în acest sistem, procesul istoric atingându-și astfel, capătul. Tezei i s-au adus destule contraargumente, între care și unele de ordin factual, precum războaiele de la sfârșitul secolului XX și terorismul de la începutul secolului XXI. Se discută de asemenea despre o criză a democrațiilor în sensul clasic, în condițiile manipulărilor mass-media, netransparenței guvernelor, crizelor economice globale etc. Pe de altă parte, schema aceasta a

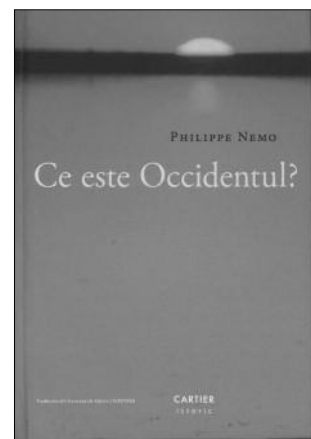
unui progres relativ constant în Occident, spre laicitate și democrație, trădează, ca orice schemă, realitatea. Autorul francez susține că asemănările dintre statele cu adevărat occidentale, care au parcurs cele cinci faze (SUA, Canada au ars etapele) sunt mai mari decât diferențele, ceea ce nu înseamnă că diferențele nu există, putând genera conflicte chiar în interiorul statelor, între diferite pături socio-culturale, nu neapărat între state.

Meritoriu în această adevărată filosofie a istoriei este accentul pus pe rolul culturii în geneza lumii occidentale, cu toate aspectele ei. Conform lui Philippe Nemo, spiritul comandă economiei, tehnologiei, politicii etc. Chiar și în modernitatea materialistă, scrie el, „*inovațiile în științele morale și politice* (s.a), făcând posibilă economia de schimburi la scară mare, au creat condițiile pentru avansarea științelor naturii și tehnologiilor”. Și totuși, pare că, la capătul procesului, în culmea triumfului Occidentului, spiritul s-a retras pentru a lăsa mecansimele economico-politico-tehnologice să funcționeze în gol. Astfel, creștinismul nu are în schema propusă alt rol decât să contribuie la procesul de laicizare a lumii, fiind apoi exilat în cadru privat.

În general după atingerea unei culmi urmează începutul coborâșului. De aceea cred, împotriva a ceea ce susține Philippe Nemo, că integrarea țărilor apropiate Occidentului poate constitui, pe termen lung, tocmai prin diferențele lor, șansa unei renașteri spirituale.

Notă

¹ În Franța cartea a apărut la editura P.U.F., în 2004.

Verticalitatea firului cu plumb

— urmare din p. 25 —

noi ca un vierme prin carnea mărului dulce) și relația cu ideea morții, pe care într-un superb poem, emblematic, autorul nici măcar nu o numește, deși se referă la ea, vorbește cu ea, ea este poemul: „Mi-e frică de noapte (iar vine ea)/ se-aude o ușă care se deschide prea repede/ în sângele meu albindu-l ca pe-o păpădie./ Poate că tu ești frica de noapte/ tocmai asemenea vânătorului beat de toate/ licorile pădurii/ care ține-ntr-un dinți osul cel fără de aer al porumbelului” (*Imn împotriva nopții*).

Cu Octavian Doclin s-a petrecut prin această carte încă un timp al zidirii. El a urcat încă o treaptă în construcția spiritual - stabilă a creatorului încrezător în sine și în destinul care i-a fost dat. *Lumina* pe care o vede din perspectiva maturității auctoriale și care stă sub semnul unei religiozități intrinseci (a căutării unui centru sacru, a unui centru mistic), îi luminează adâncul întunecat al spaimelor și al presimțirilor înșoțitoare. Pornit entuziast, teribilist, în încercarea de dominare a *cuvântului* el a ajuns la partea complicată a zidirii, atunci când reevaluează atât *cuvântul* ca materie primă, dar și *tăcerea*, parte complementară/ liant al zidirii. Face acest lucru conștient, plin de speranță și de temeri, cu nostalgia altor *voievozi ai sufletului*, morți acum spre nedumerirea poetului: „de ce-au murit acești poeți/ de ce umbra mâinilor lor/ plutește ca o floare de nufăr/ peste apele nămolose și verzi/ ale izvorului de sub munte/ ca pasărea în agonie pe o stea neagră” (*De ce-au murit acești poeți*). Poetul transformă poezia în *adăpostul adevărilor revelate*, înzestrat fiind cu puterea speculativă a nuanțelor și cu iscusința

descinderilor dincolo de realitatea aparentă. Poezia este chintesența care (i) se luminează sub valențele senzoriale ale trăirii imediate, imaginile transfigurate au consistență și viziunea (re)amintește de obsesia căutării adevărului ultim, ascuns în *miezul lumii dintâi*. Poetul *odihnindu-se pe piatra Eben Ezer* (piatră de *ajutor divin*, o piatră simbolică, *de reformă* din viața cuiva) așteaptă revelațiile. *Acoperișul pietrei* este metastructura stabilității invocată freudian, inconștient de poet. Cântecele timpului este *orga îmbătrânind catedrala*, iar misterul are *sonorități care imită veșnicia*. Timpul este un *cântec de leagăn* al tuturor lucrurilor amenințând să lase în jurul lui *somnul gol*, în viziunea lui Octavian Doclin, spaima *somnului fără vis*. Ea poate face ca singurătatea să ia, așa cum înspăimântător spune poetul, *forma unei vedenii* (amintind din nou spaima lui Rilke: *și toate trec grăbite să termine/ se-avântă-n cerc, se-nvârt la întâmplare...*). Pentru autor nevoia de certitudine apare imperioasă, argheziană, necesară în sprijinul visului arhitectural proiectat în materia complicată a logosului. Însă eul fragil, temporar în grădina ontologiei, este expus *furtunilor de nisip care-i șterg vederea* și trebuie să se raporteze mereu la ceva stabil, să se orienteze după *firul nevăzut al verticalității*, imitând modelul *firului cu plumb* care stabilește *corect* linia câmpului gravitațional al locului.

Într-o asumare tranșantă a modernității poeziei, Octavian Doclin distilează în stilistică proprie expresiile distincte ale stilurilor poetice, impresionând prin suveranitatea discursului decantat, dispensat de retorica orgolioasă și de împodobirea ostentativă. Dimpotrivă,

simplicitatea vizionară guvernează panorama nostalgică și sentimentul despodobit de bucuria siguranței și a împlinirii finale. Invocarea versurilor lui Rilke, alese ca *motto*, stă și ea mărturie pentru destinul asumat al realizărilor și al *așteptărilor deschise*, cu toate riscurile lor: „în cercuri ce cresc îmi duc viața, și-așa/ tot trec peste lucruri din cerc în alt cerc. Pe ultimul poate nu-l voi încheia,/ dar vreau să-l încerc...”! Acum, Octavian Doclin (iși) scrie meditațiile parcă sub imperiul viziunilor exacte ale legilor dezintegrării naturale în care, sub o serie de transformări alfa și beta, procesul de radioactivitate (în natură) *se oprește la plumb*. El reprezintă ideea unui element de stabilitate, necesar ca o *busolă* invincibilă, unealtă și modalitate de *readaptare verticală*, de revenire la poziția favorabilă și favorizat-divină. *Un îndreptar magic al simplității*, cu alte cuvinte, obligatoriu în recuzita de lucru, pentru o realizare cât mai aproape de perfecțiune a proiectului creator. Cu ajutorul lui poți măsura/judeca ce posibilități ai, ce poți să construiești, cât și mai ales *cum* - toate marile întrebări/neliniști ale vieții care trebuie să aibă o finalitate gândită și asumată. *Doar cel care vede - există*, spune Octavian Doclin într-o secvență a poemului, reformulând maxima carteziană. El *continuă zidirea*, urcă cercurile succesive ale sensurilor, ivite din vârste, din tăria și bogăția logosului. Cuvântul se autoregenerează, e mereu mai puternic, iar reverberațiile lui pătrund acum mai adânc în *ochiul minții*. Poetul este căutător-cu-vocație al *regatului mistic ascuns*, invizibil, al tărâmului înțelepciunii sacre, ascuns undeva departe în lume sau, poate, în el însuși.

...Octavian Doclin distilează în stilistică proprie expresiile distincte ale stilurilor poetice, impresionând prin suveranitatea discursului decantat, dispensat de retorica orgolioasă și de împodobirea ostentativă.

lector

Mariana Șenilă-Vasiliu

De la Krak des Chevaliers la Apameea

19 aprilie 2005

În programul zilei, Krak des Chevaliers, Turnul Alb de la Safita și, spre seară, intrarea în Liban. A intervenit o modificare totuși, Turnul Alb de la Safita fiind în restaurare și nemaiputând fi vizitat - astea-s surprizele neplăcute ale excursiilor, imprezibilul dictat de realitatea de la fața locului - la propunerea cuiva foarte bine documentat s-a decis că vom vizita, la schimb, Apameea.

Coasta răsăriteană a Mării Mediterane a fost din vremuri imemorabile și până în prezent cea mai neliniștită și instabilă zonă de pe glob. Nu că în alte părți ar fi liniște și pace, dar aici, nu știu cum s-a făcut, conflictele au fost întotdeauna acute și cu urmări pe termen foarte lung. Deși pământul nu e mănoasă, ci arid și neprimitor, cu un relief făcut mai mult din amestec de piatră cu iarbă pitică și uscată, deși vântul și-a făcut în zonă culoar, fâșia asta de pământ a fost un veșnic motiv de vrajbă și dispută. În Antichitate a fost râvnită de egipteni, hitiți, perși, greci și romani, după care a devenit obiectul lăcomiei arabilor, mamelucilor și turcilor otomani. Dacă inițial tenesiunile au ținut de o megieșie nefericită, între 1099 și 1270, în numele Domnului creștin și în ideea eliberării locurilor sfinte, a Ierusalimului, asupra coastei răsărite a Mediteranei s-au năpustit, în valuri succesive, cruciații. Opt viituri au pătat timp de aproape două sute de ani cu sânge locul, cea de-a noua cruciadă sfârșindu-se înainte chiar de a fi început, datorită morții regelui Franței Louis al IX-lea în fața Tunisului.

Paradoxul situației din perioada cruciadelor e că, de ambele părți, se lupta în numele războiului sfânt, numit *djihad* de către arabi și *cruciadă* de către creștinii occidentali. În realitate, sfînțenia a

secol mai târziu, cărturarul și cronicarul Foucher de Chartres sintetiza situația creată după cucerile france în Orient: "Luați seama și socotiți în cugetele voastre cum prefăcut Dumnezeu în zilele noastre Occidentul în Orient, noi, care am fost occidentali, am devenit niște orientali, acela care era roman sau franc s-a transformat în galilean sau locuitor al Palestinei, cel care locuia la Reims sau Chartres se vede locuitorul al Tyrului și Antiohiei". (apud F. Cazan, "Cruciadele).

Formarea statelor latine în Orient nu a modificat doar istoria, ci și peisajul. Cetățile cruciaților cu donjoanele lor semețe pun coroană înălțimilor de piatră formând o salbă de castele întărite, locuri din care se pornea la atac sau în care luptătorii se retrăgeau când erau atacați și din care supravegheau

neîncetat împrejurimile. Din nord în sud se înșiră cetățile rămase până în ziua de azi în picioare: Antiohia, Laodiceea/Latakia, Jaffa, Gaza, Shobak, Krak de Moab și Ayla/Agaba. Dar cruciadele au avut un impact negativ nu doar asupra lumii islamice, ci și asupra celei creștine. Intrarea cruciaților în Constantinopol, în 1204, când, sub pretextul că grecii bizantini ar fi fosteretici, au jefuit, au omorât locuitorii capitalei și au incendiat de-a valma biserici și palate, lăsând în urma lor catacombe de cadavre, ruine și jale, a arătat adevărata față a războiului zis sfânt și mobilul acestuia. Fluxul cruciat se năpustise ca o urgie asupra creștinătății însăși. Religia e o sabie cu două tăișuri, cum a spus nu mai știu cine, iar un tăiș al sabiei cruciaților retezase legătura dintre frații întru credință, rană nevindecată nici până azi. După peste opt sute de ani, resentimentele creștinilor ortodocși față de biserica apostolică sunt la fel de mari, lucru dovedit de refuzul Bisericii Ortodoxe din Grecia de a-l primi în vizită pe actualul papă,

prea târziu. Faptele nu puteau fi acoperite de nicio minciună pioasă, ruptura se produsese, iar creștinătatea s-a trezit împărțită în două.

Mi se poate reproșa faptul că există destul livresc în notele mele de călătorie și nu mă grăbesc să neg acest lucru, însă ce folos ar avea cititorul căruia îi sunt adresate de aș înșira nume de locuri fără a le așeza în istorie? Ar fi ca și cum ar privi niște fotografii fără nicio informație privind proveniența lor, ca și cum l-aș abandona într-un loc necunoscut, fără niciun indiciu, fără barem o busolă. Livrești? Poate. Detest "omul carnal" despre vorbea Unamuno, la care informația intră pe o parte și iese nedigerată pe cealaltă, însă îi disprețuiesc încă și mai mult pe cei care se fâțâie pe glob doar pentru că dispun de bani și e de bon ton să înșiri locurile din lumea largă pe unde ai umblat, în ce hoteluri ai stat și câte stele aveau, ce ai mâncat, cum ai stat la plajă și ce shopping ai făcut. Sunt și aștia tot oameni canal, îndeasă pe o parte și dau afară pe cealaltă... O călătorie cu folos se face cu o bună documentare prealabilă și mai cu seamă după încheierea periplului, când informația este completată cu ceea ce s-a constatat de visu. Cunoașterea nu vine spontan, din neant, dar nici un măgar într-o bibliotecă nu devine atotștiutor doar pentru că a dat pe acolo.

Numele arab al cetății Krak des Chevaliers este Hosn al-Akrad. Unii istorici acreditează ideea că denumirea Krak ar proveni de la cuvântul Akrad, alții, în schimb, cred că la baza ei ar sta cuvântul "kerak", care în arabă ar semnifica "cetate". Înaintea actualei cetăți, pe acel loc se afla o fortăreață musulmană kurdă. Cucerită de Raymond de Saint-Gilles de Toulouse (stră-stră-străbunicul pictorului Henri de Toulouse-Lautrec!) în timpul primei cruciade, datorită importanței sale strategice, peste fundația musulmană, cruciații au construit castelul întărit așa cum poate fi el văzut azi. Faptul că de la înălțimea piciorului de munte pe care se înălța puteau fi supravegheate depresiunea Homs, munții din spate și litoralul, a făcut ca cetatea să devină "cheia Pământurilor creștine". Pierderea ei, în 1271 a însemnat dezastru pentru cruciați. Practic, războiul sfânt purtat de occidentali în Orientul Apropiat se încheiase odată cu cucerirea ei de către sultanul mameluc Bairbas.

Krak des Chevaliers este un model de arhitectură militară franceză. Cetatea, ce se întinde pe două hectare și jumătate, e împrejmuită cu ziduri groase, înalte și solide, e prevăzută cu un sistem de turnuri rotunde de apărare, are în interior alte trei rânduri de întărituri ce înconjoară cele trei lonjoane masive. Construcția ei s-a datorat ordinului Ospitalierilor Sfântului Ioan de la Ierusalim, însă în mod cert concepția arhitecturală aparține unor meșteri francezi, lucru vizibil cu ochiul liber datorită stilului de tranziție între goticul abordat, dar și stilul romanic din loc în loc. Minunata Galerie a Cavalerilor, înaltă, cu bolțile ei străbătute de nervuri înodate în arce frânte tipice goticului, precum și capela, la fel de

frumoasă și impresionantă, sunt cele mai bune mărturii ale stilului gotic, complet necunoscut în arhitectura orientală. Ele au fost executate cu foarte puțin timp înainte de cucerirea cetății în 1271. Urmele fostei cetăți kurde nu mai pot fi văzute, ele au fost înghițite de cetatea francă, ce a fost ridicată peste fundațiile sale.

Golite de substanța umană, de forfota și dezordinea, de agitația și murmurul tipice vieții, toate monumentele de artă, indiferent cât de frumoase ar fi, mi se par reci, inospitaliere și pustii. Pe sub bolțile înalte, pe culoarele întortocheate, în lunga sală de întruniri a cavalerilor de odinioară, în Galeria Cavalerilor sau în capela, unde știi că altădată era un perpetuu du-te-vino și zgomot de voci, liniștea și pustia e acum apăsătoare. Unde-s șirurile de cavaleri înzăuați, cu pelerinele lor albe cu crucea însângerață pusă pe umărul stâng urcând călare panta cetății? Unde-s tropăitul mărunț și nechezatul cailor ținute în grajdurile cetății? Unde-i zarva chemărilor rostite în toate limbile occidentale și orientale? Unde-i aroma bucatelor venind dinspre marea bucătărie ori din trapeză? Unde-i cadența pașilor reverberând sub bolțile de piatră, izbindu-se de ziduri? Unde-i murmurul rugăciunilor și al cântărilor religioase răzbătând din capela? Unde-i hărmălaia asurzitoare a bălăliilor purtate la poalele cetății? Un singur lucru viu în golul de timp interpus între cele ce au fost și ziua de azi: într-un colț al capelei, un băiețandru cu ochi mari, ca de smoolă, invită turiștii rătăciți în astă parte a cetății să asculte ecoul cuvintelor izbindu-se de zidurile groase și de bolți. Scoate niște sunete neînțelese pe care ecoul le înapoiază. Apoi îngână un cântecel pe care, la rândul lor, pereții reci ni-l aduc înapoi. În timpul asta, privirea lui iscodește fețele celor ce ascultă, să vadă ce ecou are demonstrația lui. Cei câțiva care asistă la ea ridică indiferenți din umăr și zoresc pe urmele ghidului. În fapt, prezența lui acolo nu era întâmplătoare, voia și el câțiva bănuți, nu cerșiți, ci câștigați. Pe care nimeni nu i-a dat...

După ce am rătăcit o vreme prin labirintul de piatră al cetății, tot cotind și urcând, ajungem în fine pe terasă. Priveliștea ce se deschide în fața noastră e copleșitoare, se vede până hăt în depărtare, de o parte valea Orontelui, de cealaltă câmpia de la Homs, iar în spate munții. Abia de aici poți înțelege cu adevărat rațiunea înălțării cetății în acest loc precum rolul crucial jucat de ea. Ca de obicei, trag de timp rămânând ultima sperând într-un moment numai al meu în contactul cu cetatea cavalerilor de odinioară, cu spiritul locului. Chemarea imperativă "La autocar!", îmi retează această plăcere.

De la Qalaat al-Hosn, alias Krak des Chevaliers, drumul se răsucește spre Qalaat al Mudiq, alias antica Apameea. În arabă, actuala denumire a Apameei s-ar traduce cu "citadela din defileu", însă ceea ce interesează nu-i așezarea din câmpia Ghab, străbătută de Oronte, ci platoul pe

Numele arab al cetății Krak des Chevaliers este Hosn al-Akrad. Unii istorici acreditează ideea că denumirea *krak* ar proveni de la cuvântul *Akrad*, alții, în schimb, cred că la baza ei ar sta cuvântul "kerak", care în arabă ar semnifica "cetate".

KRAK DES CHEVALIERS

fost doar pretextul, iar nu cauza încrâncenatelor confruntări. Papei Urban al II-lea, care a binecuvântat prima cruciadă, i-a scăpat porumbelul atunci când s-a adresat celor care plecau să lupte pentru cauza sfântă. "(...) oricine este aici în mizerie și sărăcie, acolo, în țara sfântă, va fi bogat." Nu la vreun miracol care să-i îmbogățească peste noapte pe cruciați se gândise papa, ci la jaful și spolierea teritoriilor ocupate. Un

Benedict al XVI-lea. Papa Inocențiu al III-lea, care până atunci închisese ochii la fărâdelegile cruciaților față de lumea islamică, și-a dat seama de pericolul care păștea biserica romană, acela "ca biserica grecească să nu mai vrea să se supună tronului apostolic văzând din partea latinilor numai fapte diabolice și criminale, ceea ce îi dă dreptul de a-i privi cu dezgust, ca pe niște câini". Intuiția papei s-a dovedit corectă și dureroasă, dar era

la pas

care e situată una din minunile Siriei, Marea Colonadă de la Apameea.

Față-n față cu ceea ce a mai rămas din orașul fondat de Seleucus Nikator în urmă cu două mii trei sute de ani (301 î.Hr.), e greu să accepți că Apameea era un centru urban locuit de o jumătate de milion de locuitori, că viața clocotea aici în cele mai diverse forme, că în Antichitate a fost creată în acest loc o școală nepoplatoniciană - un mozaic roman îl înfățișează pe Socrate înconjurat de discopolii săi -, iar la începutul primului mileniu după Hristos, între închinătorii altor religii și creștini domnea buna înțelegere și că alături de templele păgâne se ridicau zeci de biserici creștine. Ideea unui Orient anticreștin și intolerant este falsă, în Siria există, probabil, cea mai mare densitate de biserici din Orient și încă dintre cele mai vechi. Cruciadele sunt cele care au stârnit în lumea islamică resentimentul față de creștini. După cum tot ele au dus la schisma dintre lumea ortodoxă orientală și cea creștină occidentală și la asmuțirea unui puternic, dar nejustificat, sentiment antiislamic. Urmările nesăbuite de atunci se văd până în ziua de azi.

Apameea m-a luat prin surprindere. Totală! Voi fi citit despre ea în cărțile de istorie, însă ce am văzut la fața locului m-a lăsat literalmente cu gura căscată. Cu toată imaginația mea, destul de prodigioasă altminteri, cu toate cunoștințele în materie de istorie a artei, niciodată nu-mi închipuisem că poate exista o astfel de splendoare. Pe o lungime de aproximativ doi kilometri, un șir de coloane, în marea lor majoritate rămase în picioare, formau o orgă de marmură. Dacă scara monumentală de la Machu-Picchu, cea mai mare și impresionantă din lume după opinia specialiștilor, mă uimise, Marea Colonadă de la Apameea m-a lăsat fără cuvinte. Sute de coloane drepte ori în torsadă, pe care vechiul antablament le lega asemeni piciorușelor de ajur dintr-o broderie, țiveau poala cerului de un incredibil albastru. Monumentalele coloane păreau să se hrănească din pământ, din iarba verde și crudă a acestui început de primăvară. Marea Colonadă e tot ce rămăsese din vechiul *cardo* roman. Dacă acum în spatele căii principale se întinde doar câmpul, odinioară în dosul coloanelor exista un portic sub ale cărui bolți se înghesuiau prăvăliile. Lărgimea *cardo*-ului, de aproape 40 de metri este unul din cele mai generoase din întreaga lume antică. Privind colonada ai o extraordinară senzație de spațialitate. Ticsită de lume înveșmântată în toate straietele și culorile Romei și Orientului, trebuie să fi fost o priveliște extraordinară. Dalele de piatră, vălurite din cauza cutremurelor din loc în loc, sunt, barem la începutul căii, cele inițiale. Peste ele au trecut atâtea personalități venite la Apameea, fie ca să consulte oracolul din templul lui Zeus Belos privind destinul ce-i așteaptă - lui Septimius Severus, oracolul i-a prezis că va fi împărat -, fie ca să se închine doar, fie din alte motive, unele politice, altele economice sau și una, și alta. Inscripțiile de pe trei coloane, precum și suporturile de pe ele marchează locul în care, cândva, se ridicau statuile împăratului Antonin cel Pios și a fiilor săi adoptivi,

viitorul împărat filosof Marcus Aurelius și Lucius Verus.

Apameea, ale cărei ruine le privim acum, datează de după cutremurul din 115, când orașul a fost reconstruit de romani din temelii. De unde și dispunerea lui dublu axială în cruce, *cardo - decumanos* după care erau organizate urbanistic toate așezările și orașele romane, inclusiv cele din provincie. Altfel trebuie să fi arătat însă Apameea când a venit aici Cleopatra întovărășită de Antoniu.

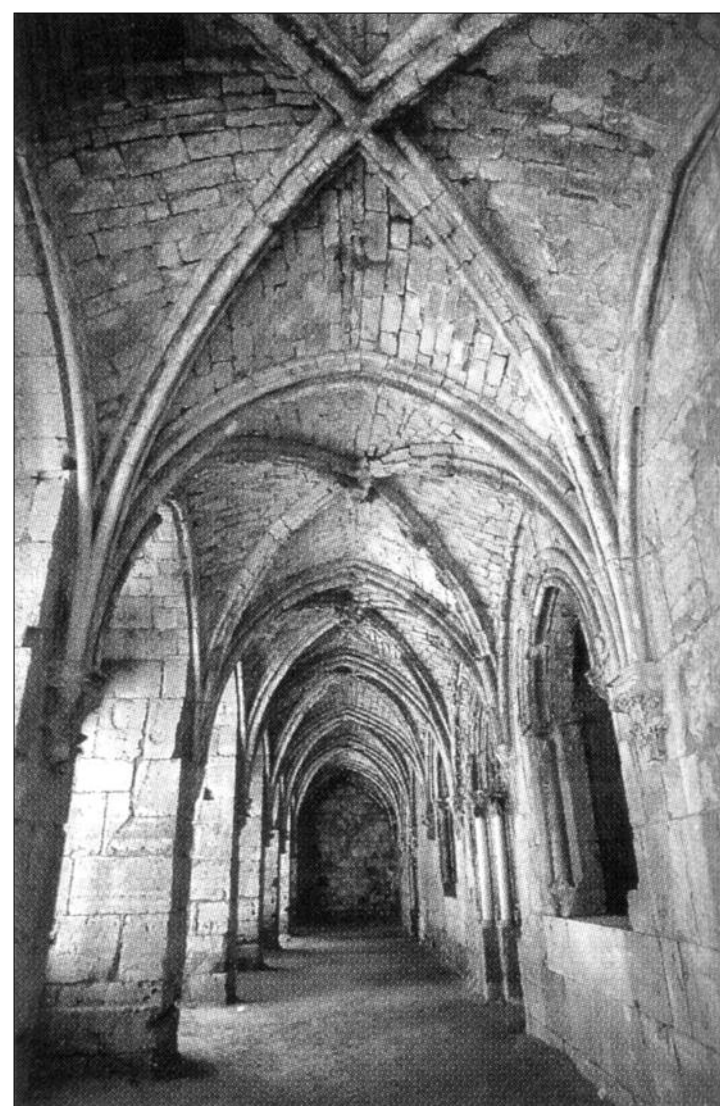
Din rațiuni politice, după spectaculosul foc de artificii sentimental de la începutul poveștii lor de dragoste, în anul 39 î.Hr., Antoniu o părăsise pe Cleopatra și se căsătorise cu sora lui Octavian, viitorul împărat Augustus. Cumințit, domesticit, timp de trei ani el părea să fi uitat romanța trăită cu regina egipteană. Părea doar, pentru că trimis de Octavian împotriva parților, de îndată ce a pășit pe pământul sirian, la o azvârlitură de băț de Egipt, a chemat-o la el pe Nimfa Nilului, cum o poreclise istoricul Flavius Josephus pe năbădăioasa regină care dase atâta de furcă Romei. Cleopatra n-a așteptat să fie chemată a doua oară... A fost de ajuns ca să se revadă, pentru ca cei doi, ori cel puțin Antoniu, să-și piardă capul. Uitând de orice rațiune de stat, încălcând jurământul de triumvir și tratând teritoriile romane în Orient ca bun personal, i-a făcut cadou Cleopatrei regiunea costieră a Mediteranei, o parte din Iudeea, Ciprul și Cilicia. A urmat a doua lună de miere a cuplului, pe care și-au petrecut-o, în principal, la Antiohia. Îndărătul romanței se ascundea însă un plan politic, cei doi intenționând crearea unui stat helenistic pe care să-l conducă în tandem. În toată tărșenia asta amoroasă-politică, pentru Cleopatra, ambițioasă cum era, conta mai mult rațiunea decât sentimentul. Ca o actriță desăvârșită ce era, a jucat cu brio rolul îndrăgostitei până a obținut de la Antoniu ce dorea. Apoi, când i-a fost în pericol viața, l-a trădat, l-a părăsit și l-a acuzat de toate relele. Nimfă sau nimfomană - Cezar și Antoniu n-au fost decât cei mai celebri amanți ai săi dintr-un lung șir de bărbați -, cert e că urmașa Ptolemeilor, pe lângă nuri săi irezistibili de care se servea, posedea și un cap politic pe măsură.

Dacă atunci când descinsese la Laodiceea/Latakia la chemarea imperativă a amantului său, Cleopatra venise fără nelipsitul alai, la înapoiere în Egipt, după ce trecuse și prin Damasc și Petra, o făcuse în stilul ei de un alai opulent și bător la ochi. Nu mai era însoțită de Antoniu, care după ce tot amânase campania împotriva parților, n-a avut încotro și a plecat contra lor. Povestea perioadei petrecute de celebrul cuplu în Siria și în insula Rhodos e mai lungă, dar mă mulțumesc să spun că, după înfrângerea lui Antoniu în războiul cu parții, lucrurile au mers din rău în mai rău până la dezastrul căruia i-au căzut victime amândoi. Cleopatra, cu toate încercările ei de a-și salva pielea și regatul dând vina pe general, a plătit la rândul ei prețul suprem. Apameea n-a însemnat pentru Cleopatra decât un scurt popas fericit în drumul ei spre tragicul deznodământ.

Întâmplarea a făcut să vizităm Apameea la ceasul ei de har, când soarele coborând spre asfințit creează minunate jocuri de umbre și lumini ce

scot în evidență fuserile răsucite ale coloanelor de marmură și frumoasele capiteluri corintice care le încununează. Și-i o liniște și pace, o îndumnezeire a peisajului cum n-am mai întâlnit decât o singură dată pe culmea unui deal în Apuseni, când mă întrebam cum aş putea lua un metru cub de aer și liniștea aceea desăvârșită cu mine. Aerul aromenește a ierburi ușor amărui, puțin condimentate și dulci în același timp. S-a domolit și khamsinul, ori am ieșit noi din culoarul lui. Doar o adiere blândă mișcă vârful ierbii vălurind-o. Nepăsătoare la trecerea noastră, o femeie în vârstă adună niște iarbă într-o tărână pe care o cară în spate. Pe un capitel frânt, rezemat cu spatele de fusul unei coloane un băiețandru care păzește o turmă de oi cântă în ritmul acela tărșănat - oriental ceva dintr-un fluier. Pe un trunchi de coloană prăbușită, cineva și-a uitat o pereche de ochelari de soare foarte fini și eleganți. I-am văzut și eu, i-au văzut și ceilalți, și deși probabilitatea ca turistul uituc să se întoarcă după ei era egală cu zero, nimeni nu s-a atins de ochelari. Vraja locului trebuie că l-a zăpăcit pe uituc, tot așa cum ne-a năucit și pe noi. Osmoza dintre arhitectură și peisaj este atât de puternică, încât eliminarea unui sau altuia s-ar face în dauna perfecțiunii și frumuseții fără pereche a locului.

Apameea n-a fost întotdeauna calmă și liniștită așa cum o percepem noi, a fost și ea călcată în picioare de cuceritorii veniți din patru vânturi, sub cele mai contradictorii pretexte. Crucea și semiluna s-au înfruntat în ăst loc de mai multe ori, cu sorti schimbătoare. Timp de peste 40 de ani, în secolul al XII-lea, Apameea a

“descoperită”, zice ghidul, abia în 1930...

GALERIA CAVALERILOR

Ajunsă la capătul Marii Colonade, am mai privit odată înapoi în semn de adio. Razele soarelui în apus aureau marmura coloanelor. Sunetul flautului, ori fluierului, nu mai răzbătea până la mine. Două femei cocoșate de greutatea târnelor cu

MAREA COLONADĂ DE LA APAMEEA

fost în mâna cruciaților, însă poziția ei dezavantajoasă i-a făcut să o abandoneze. Anterior, Bizanțul fusese pornit împotriva așezării din cauza mișcării monofizite ai cărei călugări se retrăseseră la Apameea. Luată în stăpânire definitiv de arabi, cu timpul, Apameea n-a mai interesat decât ca vad comercial pe Drumul Mătăsii. Iar când Drumul Mătăsii a fost abandonat, Apameea a fost și ea uitată. Pragmatica lume arabă nu s-a arătat interesată de moștenirea antică și s-a dezinteresat de splendidele ruine de pe acropolea apameeană. Dintele vremii și amnezia colectivă au desăvârșit ceea ce cutremurele și războaiele năruiseră. Apameea, care atâta m-a încântat, a fost

iarbă pe care le duceau în cărcă au trecut fără vreo vorbă pe lângă noi. În urma lor, tropăind și behăind, mergeau câteva capre și oi dând din cap la fiecare pas. *Ars longa, vita brevis*. Și totuși cea care câștigă nu e arta, ci fragila viață.

Aș fi dorit să văd și muzeul în care sunt păstrate, decapate, mozaicurile romane descoperite printre ruinele orașului antic. Muzeul e închis, iar timpul ne presează. Ca mai totdeauna plec cu un gust amar că nu am văzut, nu tot, dar barem ce era mai important și interesant. Până la urmă a trebuit, în locul originalelor, să mă mulțumesc cu o mapă cu cărți poștale cumpărată de la chioșcul de la ieșire. Pe seară, am intrat în Liban.

la pas

TIMPUL – prieten și/sau dușman

Baudelaire vedea timpul ca pe un râu în care pescuim, Flaubert ca pe un simplu subiect de conversație între oameni, iar Dumitru Stăniloae credea că timpul este distanța dintre chemarea lui Dumnezeu și răspunsul nostru.

Nimeni nu poate să trăiască în afara acestui concept fundamental, pentru că nimeni nu există în afara captivității lui, cu toții suntem purtați de acest *diluviu entropic* (al veșniciei, de fapt), iar în războiul schimbărilor timpul iese mereu învingător. El construiește pentru fiecare o scenă personală pe care se va juca un (alt) *mit al prizonierului* și îl lasă pe protagonist să se descurce singur în scrierea/interpretarea/trăirea scenariului dintre amintiri și visuri. Grecii antici au fost primii care i-au atribuit fluiditatea neîntreruptă și *au văzut sensul timpului*, curgerea lui descendentă, peiorativă, distrugătoare. Mai târziu știința a venit cu studiile ei, susținând *același* sens al trecerii, cu câteva argumente convergente despre timp: sensul lui termodinamic (conform căruia crește entropia), sensul psihologic (observăm că ne amintim trecutul – nu și viitorul), sensul cosmologic (care concepe universul în expansiune). Așadar, se pare că fizica și metafizica au identificat un curs, o direcție, însă *spre ce* se îndreaptă acest fluviu – infinit la scară macro și insuficient la scară micro – rămâne un mister continuu.

Trebuie să învățăm/să știm să ascultăm *cântecul timpului*. Să nu-l ignorăm, pentru că

relația cu el nu mai poate fi îndreptată. El vorbește cel mai onest despre noi, dar și cel mai crud. Este neiertător, neînduplecat, critică obiectiv. Detașarea lui doare, indiferența lui distruge. E un jucător care trișează – cu cât îi dăruiești mai mult prin proiectele tale, cu atât se zgârcește cu tine, cu cât *te* dăruiești mai mult, cu atât se scurtează, se estompează, nu(-ți) ajunge. În dihotomia umană corp-suflet, timpul pare inegal și reverberațiile lui sunt inverse. E un paradox al divinității, probabil, faptul că timpul duce trupul spre moarte, determinându-l de multe ori chiar să-și dorească sfârșitul, iar sufletul pare *să-l adapteze* vieții, să-l ducă spre întinerire și spre dorință de viață. Timpul este o oglindă în care e bine să ne privim des pentru a putea să medităm *în timp real* asupra trecerii.

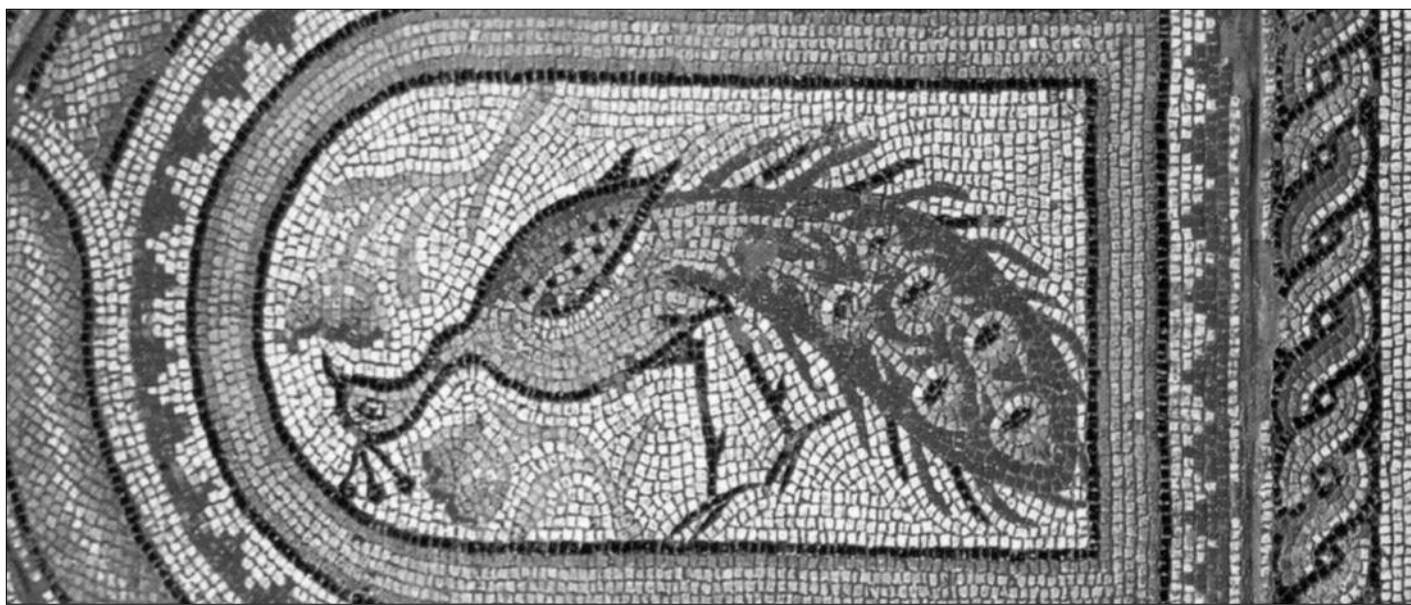
În sens larg, timpul nu poate fi surprins și nici nu poate fi definit, toate definițiile lui s-au dovedit imperfecte, iar teoriile, oricât de subtile, n-au reușit să-l încorseteze, să-l cuprindă în integralitatea lui. Știința l-a iscodit întotdeauna cu pasiune, dar *în timp* apar idei noi, care se adaugă celor vechi, le anulează sau le completează deschizând alte și alte întrebări. Timpul infinit este de fapt o *întrebare* la care se

timpului, ea constituind inclusiv punctul de plecare al literaturii SF moderne. Dar ea rămâne ipotetică, presupunând o *tăietură în spațiu-timp*, inaccesibilă, ceea ce face ca mașina magică să rămână deocamdată o construcție controlată doar virtual. Oameni de știință creativi încearcă să construiască așa numitele *găuri de vierme* ale universului (presupusele tuneluri ale timpului), continuând acest scop ideal(ist).

Timpul ar putea produce *efectul gemenilor* – dacă viteza luminii ar fi accesibilă (însemnând că un individ dintr-o pereche de gemeni dacă ar pleca într-o călătorie în spațiu, la întoarcere n-ar mai avea aceeași vârstă cu fratele său), dar tehnologia prezentului n-o face (încă) posibilă. Unii cercetători afirmă că *tahionii* călătoresc mai repede decât lumina, posibilitățile tehnologice fiind în acest caz mult devansate. Totuși, pe marginea *găurilor negre* din univers timpul se comportă altfel, *se îngreunează* până la nemișcare și până la propria anulare. Iată că, din punct de vedere al fascinației exercitate și al descoperirilor ei fabuloase, știința se dovedește mai provocatoare decât orice literatură. Mai multe științe complementare se unesc în discuții incitante despre timp, însă de fiecare dată ceva nou/neașteptat nu lasă teoria timpului *să se închidă*, semn poate al unei *deschideri sacre* a creației. Sfântul Augustin spunea că lumea a fost făcută *cu timp nu în timp*. În sens restrâns, timpul este un flux continuu, un flux mental cu care ne ordonăm viața, evenimentele, și prin care aspirăm la organizarea timpului propriu. Valoarea lui personală se aplică la timpul limitat al zilei, *timpul zilei*, și se referă la timpul vieții individuale, *timpul vieții* noastre. Trăirea subiectivă a timpului este o experiență unică. Timpul psihologic are mai multe înțelesuri, el depinde de subiect, de unghiul contemplativ, de împrejurarea de viață în care este valorificat. Învățații spun că nu trebuie să căutăm timpul, ci doar *știința întrebuițării lui*. Cele mai importante învățături despre timp duc la câteva concluzii pe care ar fi bine să *le avem întotdeauna cu noi*: nu timpul trebuie să ni se potrivească nouă – noi trebuie să ne potrivim lui, să nu lăsăm pe mâine ce putem face azi, să ne trăim fiecare zi ca și când ar fi ultima, timpul este cel mai bun sfătuitor – d(o)ar trebuie ascultat, să facem un lucru pe care îl dorim/sau să-l apreciem mai bine mai târziu – decât niciodată, să nu lăsăm niciodată timpul să (ne) rezolve lucrurile – pentru că el le rezolvă întotdeauna în favoarea lui, timpul vindecă orice rană etc.

Și literatura a fost dintotdeauna generoasă cu acest subiect. Baudelaire vedea timpul ca pe un râu în care pescuim, Flaubert ca pe un simplu subiect de conversație între oameni, iar Dumitru Stăniloae credea că timpul este distanța dintre chemarea lui Dumnezeu și răspunsul nostru. Imobilitatea eternității este un deziderat din vremea lui Platon, iar despre elasticitatea timpului și despre spiritul lui hulpav a vorbit plastic Octavian Paler care scria că timpul semănă cu o *fiară care înghite totul*, și asta *cu nesfârșită răbdare*. Într-un cuvânt s-ar putea spune că timpul este o dramă a tuturor, dar nu toți au *conștiința acestei drame*.

Timpul se cuantifică în fapte, iar ele vorbesc cel mai bine despre adevărata față a oamenilor. De aceea este bine să-l umplem cu lucruri meritorii, cu înfăptuiri făcute în/din credință, cu fapte bune, cu visuri dragi. Timpul devine un spațiu propriu pe care trebuie/putem să-l decorăm cum credem de cuviință. Fiecare ins este artistul propriului timp. Tudor Mușatescu ne îndemna înțelept să mergem cu vremea *în pas, nu la pas*. Cei înțelepți îl prețuiesc ca pe o avere veritabilă – nu-l vor întina, nu-l vor amâna, nu-l vor pierde. Pentru că timpul *zboară*. Timpul este un fluture.

Florian Silișteanu

Din cana cu păsări **Ardumaș ferigilor**

tot paltonul e de umbră cativea lăsată-n umbră
ardumaș iar am întors și aș cumpăra pe dos aș veni când aș pleca
dinspre Doamne Dumneata ninge iar cămașa ta și-mi plânge duminica

tot mai strâmt de caldarâm calul nopții e postum nechezat cu stea în frunte
vini paserea să cânte dar nu are nimenea ardumaș cu viața mea
paiul iute țipirig cum pe nume să te strig c-am iubit femeia toată
surda lumii de la roată

șapte luni am luat din stea până dincolo de ea șapte pus seara la fierț șamurdan doare în piept
de-ar veni mama s-o ia dară mama e bătrână ardumaș culorilor crucea vie morților
noapte bună

vini frigul paserii și strânge la oasili la aripa că a-nghețat și ochiul a deocheat când eram tânăr plecat
Ardumaș ferigilor nuntă alta mâinilor

troica vase de pământu
s-a nsurat cu tine gându

răspunde de fiecare dată cu noi și *nedelegate* întrebări. Pentru cercetători el este nesfârșit și se (re)inventează perpetuu în așa fel încât devine inepuizabil cercetativ. Timpul, spațiul și mișcarea alcătuiesc o triadă aproape inseparabilă în studiul științific. Timpul se măsoară și se probează prin schimbare, se deformează prin mișcare și prin gravitație, și este – chiar dacă pare paradoxal – *reversibil și ireversibil*, totodată, unind cu putere absolută dimensiunile contrarii. El se dovedește însă o proiecție, o iluzie la scară *omenească*, este simț/percepție înșelătoare, dovadă stau de exemplu faptele care *s-au produs* în viața fiecăruia dintre noi și care sunt la fel de reale ca cele care se petrec *în prezent*. O frumoasă metaforă a timpului este *ceasul*, cutezanța/curiozitatea și ambiția omului de a *măsura timpul*, cu diversele lui forme și perfecționări, începând cu ceasurile solare, urmate de mecanismele începute în 1280 și până la nanosecunda cu care se poate măsura în prezent efectul de dilatație al universului. Procesele din Cosmos se spune că sunt alimentate cu resturile de energie ale Bing-bang-ului. Că inclusiv noi suntem *vii și funcționali* grație acestei călduri degajate de expansiunea universală, *suntem energie*, iar ea în viitor o să dispară încet-încet. La nivel cosmologic ea părăsește corpurile calde, intrând treptat în corpurile reci. Fenomenul degradării termice va aduce, conform mai multor teorii, temutul sfârșit al lumii. Teoriile mai noi complică însă și mai mult studiul timpului susținând că a existat o succesiune de Bing-bang-uri, o infinitate în sine a fenomenului. Un alt *vis de aur* al omenirii a fost și este *mașina*

Scriitori din țară la București

În derularea proiectului inițiat de Uniunea Scriitorilor din România *Susținerea literaturii române*, în ziua de 21 noiembrie 2012, în Sala Oglinzilor din sediul Uniunii Scriitorilor de pe Calea Victoriei s-a desfășurat evenimentul *Scriitori din țară la București*, din cadrul programului *Scriitori pe Calea Victoriei / Scriitorii la ei acasă*. În fața unui numeros public, au citit poezie și eseu șapte invitați din țară: Aurel Pantea din Alba Iulia, Nichita Danilov din Iași, Gabriel Coșoveanu din Craiova, Ion Pop din Cluj, Ioan Moldovan din Oradea, Vasile Dan din Arad, Nicolae Oprea din Pitești. Prezentarea invitaților a fost făcută, cu aplomb, pricepere și afecțiune, de criticul literar Mircea Mihăieș. Criticul și profesorul universitar Nicolae Oprea a prezentat un eseu despre *Cenzură – ieri și azi*.

Moderatorul întregului program este poetul Dan Mircea Cipariu, iar selecția scriitorilor invitați a fost asumată de criticul literar și academicianul Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor. De remarcat că evenimentul este realizat de Uniunea Scriitorilor din România cu sprijinul financiar al Guvernului României; coproducător: Radio România Cultural.

Festivalul Național de Muzică Lăutărească Veche «Zavaidoc»

În perioada 23-25 noiembrie, la Teatrul „Alexandru Davila” din Pitești s-a desfășurat Festivalul Național de Muzică Lăutărească Veche Zavaidoc, în organizarea Consiliului Local Pitești, Primăriei Municipiului Pitești, Centrului Cultural Pitești și a Asociației Culturale Zavaidoc. Directorul artistic al Festivalului: Valentin Grigorescu.

În cadrul concursului, au intrat în finală zece concurenți din întreaga țară care au cântat în prima seară. Juriul condus de muzicianul Gheorghe Oprea a acordat Marele Trofeu lui Mihai Enescu (Pitești), iar Premiul I (plus Premiul de popularitate acordat de public) Narcisăi Băleanu (județul Mehedinți).

În acompaniamentul Orchestrei Doina Argeșului, dirijată de Marin Mihalcea au

evoluat în recital: Ionel Tudorache, Mioara și Gina Lincan, Valentin Grigorescu, Veta Biriș, Nineta Popa, Costică Boieru, Grupul Zavaidoc, Polina Gheorghe. (A. O.)

O nouă revistă: Târgoviștea literară

Luna aceasta, peisajului revuistic românesc – și așa destul de bogat și variat – i s-a adăugat o nouă revistă de cultură: *Târgoviștea literară*, care apare pe bază de subscripție publică. Colegiul redacțional este format din prof. univ. dr. Petre Gheorghe Bârlea, prof. univ. dr. Ștefan Cazimir, conf. univ. dr. Elvira Diaconu, dr. Remus Th. Flondor și prof. univ. dr. Ion Popescu – Sireteanu, iar colectivul de redacție îi are în frunte pe

Doru Mareș (director) și pe Ștefan Ion Ghilimescu (redactor-șef). Nr. 1/decembrie 2012 cuprinde poezie, proză, eseu, cronici literare, printre semnături găsim aici – alături de cei deja pomeniți mai sus - pe regretatul tânăr poet Constantin Virgil Bănescu, pe eseista Magda Grigore, pe Ioan Viștea și mulți alții.

Dorim *Târgoviștei literare* ani mulți și colaboratori de Premiul Nobel! (A. O.)

Din reviste adunate

■ Ce înseamnă la o adică succesul literar (și nu doar literar) ne spune Bogdan Călinescu într-una din *Note-le inutile* din *Timpu*, nr. 161 (8)/august 2012: „Anul acesta se împlinesc 55 de ani de când se joacă *Cântăreața cheală*, la Theatre de la Huchette. Piesa lui Eugen Ionesco a fost interpretată de 17.200 de ori”. Trebuie să recunoaștem că acesta este un succes extraordinar, de Cartea Recordurilor. Ionesco trebuie că avea un adevărat serviciu de contabilitate care să-i țină șirul veniturilor numai de pe această piesă, fără să mai punem la socoteală pe celelalte care s-au bucurat de asemenea de succes, chiar dacă nu în asemenea măsură. Dar, trecând de aspectul pragmatic al afacerii, un istoric dramatic ar face și el avere scriind istoria acestei montări, cum s-au schimbat regizori, actori, scenografi, directori de teatru, ei trecând desigur la cele veșnice, dar spectacolul rămânând.

■ *Discobolul*, nr.175-176-177/iulie-aug.-sept. 2012, se deschide cu 30 de pagini de poeme de Aurel Pantea, poeme grupate sub titlul *Nimicitorul*, poeme care formează un grupaj unitar, sub semnul expresionismului. Să cităm unul: „Azi soarele a apus normal,/n-am iertat, n-am fost iertat,/prin zid împietrit/ne privește Fața răbdătoare”. Altul, la fel de concentrat, ca o sentință-ghilotină: „Memoria și gustul morții/nici un nume/în nicio gură”. În sfârșit: „Ajunge un măr înflorit, în legea înfierată/și inima se întoarce de pe un drum/înghețat”. De menționat că grupajul e în versiune bilingvă, română și ..latină. Nu engleză, franceză, germană...cum se poartă, ci în moarta limbă latină. O dovadă că Aurel Pantea știe a întoarce poezia la origini, la profunzimea ei dintotdeauna unde nu-și au loc neologismele și

englezismele intraductibile în latină. Aurel Pantea este poetul neantului, negrului compact, negrului pe negru, poetul viziunii întunecate a vieții.

■ O pagină de poezii semnează venerabilul Ion Brad, în *România literară* nr.46/16 noiembrie 2012. Ce atrage atenția este faptul că poeziile sunt datate cu ani între 1979 și 1988. Ce să înțelegem de aici? Că marele demnitar comunist, ambasador, director de teatru etc. era cenzurat, că nu-și putea publica poeziile în vremurile acelea? Hm!

■ De necrezut, încă mai apar texte inedite de I. D. Sârbu. „Manuscriptum”, nr. 1-4/2012 publică o *Scrisoare către un coleg din Capitală* (Cornel Regman; n.n.), scrisoare din 1983 unde autorul lui *Adio Europa!* face un spumos portret orașului (a)cultural Craiova, orașul exilului său din ultimele decenii de viață: „Curge poezia din pământul acesta stătut și primitiv. Limba mustește de verb și frumusețe; așa cum Povestirea e acasă în Moldova – aici poezia e un produs de larg consum etc. Oltenii sunt într-adevăr născuți poeți. E teribil ce urât, bolborosit, scuipat și împroșcat se vorbește limba la țară, de tractoriști, primari, agitatori. Aceiași – dăruți de Cer și Har, odată deveniți poeți, sunt de o fertilitate teribilă. Nu știu, nici nu vor să știe, ce e Sita sau Frâna în scriere: scriu mai mult decât citesc, publică mai mult decât scriu, se revarsă ca Dunărea, aur, petrol, zgură, tămâie, istorie, pășune...absolut totul e materie primă, însăși literatura nu e scop, e mijloc: ca să scape de Frica funciară, ca să poată pleca din Oltenia, ca să ajungă, ca să facă o carieră de invidiat...”

CAP LIMPEDE

O revistă are, în mod logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe

colaboratorii noștri că *Arges* nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Număr ilustrat cu mozaicuri de la Apameea.

Revista ARGES poate fi procurată și prin comandă directă la sediul, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor. **IMPORTANT!** Vă puteți abona pentru anul 2012, costul abonamentului fiind de 20 lei/an. Plata se face prin mandat postal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel.: 0248/219976, 216348, fax: 210068. e-mail: revista_arges@yahoo.com. Revista de cultură *Arges* poate fi procurată în București de la librăria Muzeului Literaturii Române.

ARGES

- Revistă lunară de cultură
- Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
- Editată de Centrul Cultural Pitești
- Membră ARIEL

Redactor-șef:
DUMITRU AUGUSTIN DOMAN
(augustindoman@yahoo.com,
http://www.blogdoman.blogspot.com)
Consilieri editoriali:
NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ
Secretar de redacție:
SIMONA FUSARU (s_fusaru@yahoo.com,
http://www.fusaru.blogspot.com).
Redactori: MARIANA ȘENILĂ-VASILIU,
MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU
Corector: RADU GÎRJOABĂ

Redacția: Pitești,
Casa Cărții,
Centrul Cultural Pitești;
http:
www.centrul-cultural-pitesti.ro;
e-mail:
revista_arges@yahoo.com
tel.: 0248/216348, 219976
fax: 210068
ISSN: 1221-2350
Tiparul executat la
SC Argeșul liber SA
ARG PRESS

Fiecare autor care semnează în revista ARGES răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.

actualitate